

શ્રી ગણેશાય નમઃ ૧૧૫૭૩૦૪

મંગલપતિ

જરાસંધ

નાટકનાં ગાયનો.

શ્રી મનોહર નાટક સમાજ માટે.

પ્રયોગક

ગમ્ભીરલાલ એમ. આર. અમદાવાદ (મારબી)

પ્રકાશક

એમ. આર. મહેતા. (વાંકાનેર.)

તથા

આર. બી. મહેતા. (અમદાવાદ.)

આવૃત્તિ ૨ જી.

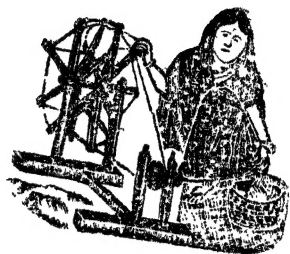
પ્રત ૧૦૦૦

સંવત ૧૯૭૮.

સને ૧૯૨૨

[સર્વ હક પ્રકાશકને સ્વાધીન]

મુદ્રક વલ્લુ આના.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૧૫૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ જરૂરિયાત

વિષય ૬-૨-૧

વિધાપીઠ
અમદાવાદ
ગ્રંથાલય

શ્રીમદ્ વાલ્મીકીય ગુરવે નમઃ

મગધપતિ જરાસંધ નાટકની

પ્રવેશવાર ટુંક હકીકત.

—:૦:—

પ્રારંભમાં પ્રભુપ્રાર્થના. આદિ વિષ્ણુમુખે નાટક વસ્તુ સુચન.
પ્રવેશ ૧ લો—સ્થળ રણભુમિ.

રણમાં વિહારેલાં વિરધ્વજનું મસ્તક હાથમાં લઈ
ગર્વીષ્ઠ જરાસંધ વૃક્ષની હાથે લટકાવવા જતાં સતિ ભદ્ર
શીલાયે આવી તેને અટકાવવો. પતિનો નાશ કરનાર
જરાસંધ સાથે તકરાર. ક્રુપિત વિરાગ્ના સતિનો અભિશાપ
જરાસંધનો ક્રોધ. ભદ્રશીલાનું તલવાર લઈ સામા થવું
ભદ્રશીલા તથા તેની પુત્રી સુમનમાળા કેદ. ટેબલો.
પ્રવેશ ૨ જો—કોમીક.

ચૌકનમદમા મલકાતી મંજરી પાસે સરોજનું
આજમન. પ્યાર વિનોદ. પ્રણયના આવવાથી બન્ને
ગભરાવું. સરોજની ખેન પ્રમિલાને લાણાવવા જવાનું
મંજરીદ્વારા પ્રણયે સંમતિ માંગી લેવી. આદિ મંજરીન
ધણી મધુકરને આવતો જોઈ સર્વેનું ગભરાવું. સરોજનું
સ્ત્રી બનાવી દળાવે બેસાડવો. મંજરીનું પસાર થઈ જ
મધુકરનું અજાણી દળવા આવેલી સ્ત્રી ઉપર મોહીત થવું.

પ્રવેશ ૩જો—જરાસંધનો દરબાર.

પેતાના મનથી થકવર્તિ થયેલા જરાસંધના દરબારમાં કેદી હાલતમાં ભદ્રશિલા તથા સુમનમાળાને હાજર કરવા ભદ્રશિલાને પેતાની દાસી બનાવવાનું તથા સુમનમાળાને પુત્ર કર્ણસિંહને લગ્નસંબંધથી જોડાવવાનું કાર્મજ કરવું. ભદ્રશિલા તથા સુમનમાળાનો તિરસ્કાર. જરાસંધનો કોપ. સહદેવ તથા યમુનાદેવીનું વચ્ચમાં પડી શાન્તવન કરવું. જરા સંધે બન્નેનું અપમાન કરી ભદ્રશિલાનો શિરચ્છેદ કરવા જતાં તથા સુમનમાળાનો કર્ણસિંહ સાથે જોરજુલમથી હરતમે લાપ કરવા જતાં, ધર્મોદ્ધારક શ્રીકૃષ્ણનું બહારે આવી પહોંચવું. સુમનમાળા-સહદેવનોહસ્તમેળાપ. ભદ્રશિલાનોછુટકારો. દુહાળનેલા જરાસંધનું કૃષ્ણ ઉપર આક્રમણ. યાદવગૈર્વ્ય સહીત બલશક્તિ આવી પહોંચવું. યુક્તિથી છટકી જવું--
ટેખલો.

પ્રવેશ ૪થો—કોમીક

પ્રમિલાને શણાવવા જતા પ્રણયના તેની સાથે પ્રેમ-વિનોદ. સરોજનું શુભતરીતે આવી પ્રેમનાટક જોઈ મંજરીને ચેતાવવા જવું.

પ્રવેશ ૫ મો.—સહદેવનો વિદારોદ્ધાન.

સહચરી સાથે સુમનમાળાનો આનંદવિનોદ. સહદેવને આવતો જોઈ સખીઓનું વિદાય થવું. સુમનમાળાનું શરમાવું.

(૫)

પ્રિમીયુગલનો પવિત્ર પ્રેમપ્રલાપ. સુમનમાળાનું હરણ કરવા
કર્ણસીંહના આગમનની સરોજે આવી ખબર આપવી
સુમનમાળા તથા સહદેવનું ગુપ્ત સ્થાનમાં ચાલ્યા
જવું. સુમનમાળાની જગ્યાએ સ્ત્રી બની સરોજનું બેસી
રહેવું. સ્ત્રીપાઠ સાથે કર્ણસીંહનું આવવું.
બળાતકારથી હરણ કરવાં જતાં સરોજનું મુળ સ્વરૂપમાં
પ્રગટ થવું કર્ણદેવનું લલજીત થઈ વેર વાળવાના
નિશ્ચયથી પાછા ફરવું દેખલો.

પ્રવેશ ૬ ઠો.—જરાસંધનો મહાલય.

શ્રીકૃષ્ણ ઉપર વેર લેવાની ધુનમાં ઉશ્કેરાયેલા જરા-
સંધ પાસે કૃષ્ણના હાથથી વધ થયેલા પોતાના પતિ કંસ
રાજના શોકથી વ્યાકુળ બનેલી અસ્તી તથા પ્રાપ્તીનું
આવવું બળતામાં ઘી હોમાવું. કંસરાયનું વેર લેવા મથુરા
ઉપર ચઢાઈ કરવાની તૈયારી. શ્રીકૃષ્ણ સાથે વેર ન કરવા
તથા તેને શરણે જવા યમુનાદેવીની જરાસંધને વિનતી.
તેનો તિરસ્કાર કરી કર્ણદેવ સહિત જરાસંધનું મથુરા
ઉપર આક્રમણ. યમુનાદેવીએ નાના પુત્ર સહદેવને પોતાના
પતિનો નાશ ન કરે તેટલા માટે વિનતી કરવા કૃષ્ણ પાત્ર
બ્રોહ્મલે.

પ્રવેશ ૭ મો.—કોમીઃ.

પ્રણય પ્રમિલાની પ્રેમચેષ્ટા. મંજરીનો પોશાક પહેરી

સરોજ પાસે મધુકરનું આવવું. સરોજે પેની જડ તેજે
અંધારા ચોરડમાં પુરવો. બાદ આશુ માશુને આનાંદ.
બારણું તોડી મધુકરે પ્રહારપુજા કરવી.

પ્રવેશ ૮ મો. મથુરાનું મેદાન.

જરાસંધના આક્રમણના શ્રીકૃષ્ણને સમાચાર મળતા.
પોતાના દેશના બચાવ સાથે અહર્નિશ જાગૃત રહના શ્રી
કૃષ્ણની પ્રતિઆક્રમણની તૈયારી. દાનવ સૈન્ય સહ જરાસંધનું
આગમન. અરસપરસ વાગ્પ્રહાર. બાદ કાચંકર યુદ્ધ. જરા
સંધનો વધ કરવા જતા બલરામના હુળમુશળથી બચાવ
કરવા માટે સહદેવની શ્રીકૃષ્ણને વિનંતિ. ટેબડો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.—રાજભુવન.

શ્રીકૃષ્ણથી પરાજીત થયેલા જરાસંધની પોતાની મદદ
માટે બોલાવેલા કાળયવન સાથે યુદ્ધમંત્રણાં. મથુરા ઉપર
પુનઃઆક્રમણની તૈયારી. હજીપણ શ્રી કૃષ્ણ સાથે મુલેહ
કરવા યમુનાદેવીની પતિને સલાહ. તેનો અનાદર કરી,
પુત્ર કર્ણદેવને પાછળથી નગરરક્ષા કરવાની મુચના આપી
કાળયવન સાથે જરાસંધનું યુદ્ધાર્થે નીકળવું.

પ્રવેશ ૨ જો.—કોમીક

ચાંદનું રત્ન ચખાડવાથી મુઘરી ગયેલી મંજરી પાસે વેશ બદલી સરોજનું નોકર થઇ રહેવું. પ્રણયને મળવા આવેલી પ્રમિલા ઉપર મધુકરનું આશક પડવું. બાદ પ્રણયની યુક્તિથી મધુકરનું શરમાઇ ચાલ્યા જવું. નોકરના રૂપમાં રહેલા સરોજનું મંજરીને લઇ બહારગામ ઉપડી જવું.

પ્રવેશ ૩ જો.—કારાગૃહ.

મહાન નરયણ માટે કેદ કરેલા રાજાઓ ઉપર કૃષ્ણદેવનો કારાગૃહમાં બુલમ-અત્યાચાર. ચમુનાદેવીનો પ્રતિકાર માતાપુત્ર વચ્ચે વાદવિવાદ. માતા ઉપર ગુસ્સે થઇ કુરતાથી આંખો ફેાડી નાંખવી.

પ્રવેશ ૪ થો. સહદેવને મહાલય.

સુમનમાળા તથા સહદેવનો આનંદ-વિનોદ. માતાની આંખો ફેાડવાના સમાચાર મળવાથી સહદેવનું તેના રક્ષણ માટે જવું.

પ્રવેશ ૫ મો.—રાજમાર્ગ.

માતાને ગાડીએ જોડી. ગાડી ઉપર સવાર થયેલા કૃષ્ણદેવનો માતા ઉપર આપુકેનો નિર્દય પ્રહાર. માતા-રક્ષણ માટે સહદેવનું આવી પહોંચવું. ગન્ને શાઇઓ વચ્ચે

તકરાર. યુદ્ધ. સહદેવને કાઠી મારી તેના બન્ને હાથ
કાપી ખાડામાં નખાવી દેવો. સુગનમાળાને કેઠ કરવી.
ચમુનાદેવીનો વિલાપ.

પ્રવેશ ૬ દ્વિ—કોમીક.

મંજરીની શોધમાં નીકળેલા મધુકરનું પ્રજ્વળ-પ્રમિ-
લાને મળવું. મંજરીને શોધવાની સુક્તિ રચવી. બાદ સરોજ
મંજરીનું આવવું. મધુકર-સરોજની મંજરી માટે લડાઈ
મધુકરને ખનાવી બન્નેનું પસાર થવું. છેવટે પ્રજ્વળ, પ્રમિલા,
તથા મધુકર ત્રણે મળી મંજરીને પાછી મેળવી લાવતા જવું
પ્રવેશ ૭ ત્રિ—ગંધમાદન પર્વત.

કાળયવન તથા કૃષ્ણનું યુદ્ધ. કૃષ્ણનો પરાજય તથા
પલાયન. કાળયવનનું પુંડળ પડવું. પર્વતની કંઠરામાં મણી
સમયથી સુઈ રહેલા સુચકુંદની પાછળ કૃષ્ણનું છુપાઈ
રહેવું. સુચકુંદને કૃષ્ણ બાણી કાળયવને લાત મારી જગા-
ડવો. આપથી કાળયવનનું ભરખ થઈ જવું. શ્રીકૃષ્ણની
કુપાથી સુચકુંદનો ઉદ્ધાર. બાદ જરાસંધનું કૃષ્ણ ઉપર
આક્રમણ લડાઈ. કૃષ્ણનું નાશી છુટી પર્વત ઉપર ચડી જવું.
જરાસંધે પર્વતને આગ લગાડવી. કૃષ્ણનો નાશ થયો બાણી
જરાસંધનો આત્મક. કૃષ્ણનું ભય કર આગમાંથી નાશી છુટવું.
ઉત્તર.

અંક ૩ ભે.

૧૧૧૧—બેઠાનું.

બેઠાનામાં રીવાતી સુમનમાળા પાસે ઠક્કરદેવની
જાણી માવણી, તેની માવણીનો બનાવ. એ પ્રકારની સર-
વાળી ઠક્કરદેવનું જવું. બાદ બેઠાની દીવાલ તોડી
માવેલી નીમટ્ટલાલ દારી સરવા સાથે સુમનમાળાનું નામની
ફટકું. ઠક્કરદેવે બાવી સુમનમાળાને ન બોવાથી સુરસે સહ
તેની પુઠળ શોધમા જવું.

૧૧૧૨—જાનક અવધ.

હાથ વીના દુઃખી કંજાલ થયેલા સહદેવનું કલ્પાંત.
તેની શોધમાં જટકતી સુમનમાળાનો મેળાપ. પતિની દુઃખી
દશા બોધ સતિનો કલ્પાંત. દુર્ભાગ્યે જંજલમાંથી ભયંકર
જાજરે બાવી તેને જાળવી. અસક્ત નિઃસહાય સહદેવનું
મુર્છિત જવું. અજ્ઞાનક સુમનમાળાના શોધમાં નીકળેલા
ઠક્કરદેવે સુમનમાળાને બચાવવી. તેને પોતાના અનુચર
માર્ગે રાજમહેલમાં મોકલાવવી. સહદેવની દુઃખી હાલતની
સહકારી કરતાં ઠક્કરદેવ ઉપર ગોળીબંદાર કરી સરવાયે કાર
કરને કારણે સાથે મુક્ત કરવાં જતા ભિમ, અર્જુન,
તથા દુષ્યંત ત્યાંથી પસાર થવું. સૌ દુષ્યંતની દુર્ભાગી

સહદેવને પુનઃ હાથની પ્રાપ્તિ બાદ તેને સાથે લઈ મહાદેવ
દેશ તરફ પ્રયાણ.

પ્રવેશ ૩ એ.—જરાસંઘને મહાલય.

શ્રી કૃષ્ણને પર્વત ઉપર બળી અયેલો જાણી જરાસંઘે
કુલાવું બાદ કર્ણદેવના મરણ સમાચાર જાણી લીલગીર
થઈ બાદ લીમ, ગાળુન, તથા શ્રી કૃષ્ણે પ્રાપ્ત્ય બેઠો
આવી જરાસંઘ સાથે દ્રુપદની માગણી કરવી જરાસંઘ
કપટ માદખી જઈ તથા લીમ સાથે દ્રુપદનો કવીકર
પ્રવેશ ૪ થો.—કોમીક.

સરોજથી કંટાળેલી તથા દાહીના વેચી લીખાઈ
બનેલી મંજરી પાસે સરોજે આવી ખાવાનું તૈયાર ન
હોવાથી બુદ્ધિમ શુભરવે તથા પૈસા ખુટ્યા હોવાથી
સરોજનું બાંધમાં ચારી કરવા નીકળવું લોજનમાં ઉર
આવી સરોજને મારી નાખવાનો મંજરીનો વિચાર.
મંજરીની શોધમાં નીકળેલા પ્રણય, પ્રમિલા તથા રાધુકરે
કપટ બાળી લઈ સરોજને બચાવવા મધુકરનું પ્રગટ થઈ
મંજરી તથા સરોજે મારી મારગી બાદ બધાનું મંજરી
જવું પ્રણય-પ્રમિલાનો હૃદયમેલાપ.
પ્રવેશ ૫ મો.—મલ્લ અખાડો.

શ્રીકૃષ્ણની વિદિ લઈ સહદેવનું જરાસંઘ પાસે આવવું
પિલા પુરની વાદળિવાદ જરાસંઘ ન માનવાથી અતે લીમ

(૧૨)

મુખ્ય પાત્રો.

શ્રીકૃષ્ણ—શ્રીકૃષ્ણ, ભગવાનનો અંશસ્વરૂપ.

બળરામ—શ્રીકૃષ્ણના વડીલ ભાઈ.

જરાસંધ—મંજરદેવનો નૃપતિ.

સહદેવ—તેનો દૂર પાટલી પુત્ર.

સહદેવ—જરાસંધનો નિતિમાન નાનો પુત્ર. સુમનમાયાનો પુત્ર.

પ્રાણમય—કાણુલ જૂપતિ.

સુવ્યકુન્દ—દેવોને સહાય કરનાર જૂપતિ.

સરોજ—મંજરીનો આશક, પ્રમિલાનો ભાઈ. સહદેવનો પિ.

મધુકર—મંજરીનો ધણી, પ્રણયનો કાકો.

પ્રણય—મધુકરનો ભત્રીજો. પ્રમિલાનો પ્રીતી પાત્ર.

સહી પાત્રો

ગુનાદેવી—જરાસંધની પતિવ્રતા સ્ત્રી.

બદ્રશિલા—વિરદ્રજ જૂપાળની સ્ત્રી. સુમનમાયાની મા.

સુમનમાયા—બદ્રશિલાની પુત્રી. સહદેવની પત્ની.

અરલા—સુમનમાયાની નીમકહલાલ દાસી.

મંજરી—મધુકરની સ્ત્રી, સરોજની માથુક.

પ્રમિલા—સરોજની પહેન. પ્રણયની પ્રેમપાત્ર.

તે સીંચાય દાસ, દાસી, માથવ સૈન્ય, વગન સૈ.
જાંઠવો, ઠેઠીરાબાઓ, કંસની સ્ત્રીઓ, કંચનીઓ, વગેરે, વગેરે

૩૦

॥શ્રી ગણેશાય નમઃ॥
મગધપતિ વીર જસસંધ
નાટકના જાયનો,
મંગળાચરણ.

દેવગણો—

શ્રી વ્રાતા મુખના શાતા વિષ વિધાતા
ક્ષીતિ રક્ષક મુખના શાતા—શ્રી૦
તું અણેદ તું અણેદ વિવિધ વેદે વેદ
આદી અનાદી તું અખંડ સત્ય ચિત્તને આનંદ
શાન્તિ દાતા જાંતિ જ્ઞાતા—શ્રી૦
(૨)

દેવગણો—

બહાલા ! વિધના વિહારી ! મુખકારી કળા તારી ન્યારી ન્યારી
ધર્મ પાલ તું ગૌપાળ રક્ષણ કરે છે આ અધ્યાત્મ—બહાલા
ન્યારે અપર્મીઓ ધર્મ સંહારે ત્યારે કરનારો બહાર
દેવી ! નવના રૂપે રસન કરી કળારો દાર
કેશવ કિર્તિરતું ! ભક્તિ આધારતું ! તારી શક્તિ અપાર
—બહાલા

(૧૪)

(૧)

મંજરી

-લીલાયુ માઈ જોવાનમુલા રમીઃ નિશ્ચ સ્ત્રીકી ખિલી - ગાંધે

મીકુ મુવાચીત મંકી રતું છે રે, એમી વાગરનં વદન

- ૭૧ી, નિશ્ચ

અગ અનંવાથી હોંદી રહી છે રે, વીરો વીરો જા - ૧૧ નિશ્ચ

જોવાના ૧. ૪ ૫૧ી ૫૧ - ૧૧ (૧૧)

૧૧ ૧૧

(૧૪)

મંજરી ૨ અ - ૧

ગાંધે ગાંધે જાગે ના - ૧

રોવા રમીયાયુ ગા - ૧૧ ૨૧ ૧૧

મીન મેમની તું પાણી વં અ ચાલુ-મુજા

જાવે શરમાવે ઠાલા મારે શું નમનજાલુ તળ

- હાકી ગાગ મુ રીનાઈ, જાણેં દાનેના રહેવા

શાંત મંજરી શરમાય. હવે જાણુ તને પાણ

*

*

*

*

આવેં દુરમીનાજી લોએ મુરંગમ. નાના

પ્રશ્ન—પ્રશ્ન—

મારી મારી જાવી તું જોઈ છે ઉતરેલ દ્રામનો
કુ મેવા જામના અરખી અંગનો
મા તું તું મારે કામનો જામની
જાલી તમારી જાવી જામ

પ્રશ્ન—

તમે તું જોઈ જા ગુલશનનો-તારી
... સ્થિતિમાં માણાં

પ્રશ્ન—રૂઝે વટાણાં, યામનો નથી જા બુદ્ધી સંજનો-તારી

કંઈક જો—

યામનો જોઈ જોઈ જોવારીઓ જામે
સામે ડીવણે જંગલને ગુજાર (૨)—યામ
જામે હાથે મોજલુ વારે, આંગણ સાકું ન્યારે
આંધળું મે-જામણું સેકું કહેતો, ખીલે જામે હાથે-વારે
જામ જામના જામે જામે જામના જામે, જામીકું હાથે હાથે
જામીરે જામીવીકું વજામી, જામીકું વજામી ન્યારે-વારે.

પ્રશ્ન—

જામીરે જામીવીકું વજામી, જામીકું વજામી ન્યારે-વારે.
જામીરે જામીવીકું વજામી, જામીકું વજામી ન્યારે-વારે.
જામીરે જામીવીકું વજામી, જામીકું વજામી ન્યારે-વારે.

પ્રેમ કવીતા, પ્રેમ કુહાડી,
પ્રેમ પાઠ મંત્ર જંત્ર તંત્ર લાળી બા વાર —કું.
પ્રેમી પ્રભુવને પ્રેમ પ્રવાહી

ગલાલી હાથલાવને કું કું માર —કું.
અનિલા—

પ્રીયતમ! હોઝને શામે જ્યો મારો દેહો.
મનહર મેના પોપટછ કું કું વેલો —પ્રીયતમ!
અનિલા—જુડી તમારી પ્રીતી, “પ્રભુ”-શુ પ્રીતી-પ્રીત્ય સિતી.
હુ જાણીલોજી કું વાર, માને તિલકાર,
કેમના હાર શાને હારમાવો પુતાય કુદીરો.
મારો હોડો—પ્રીયતમ!

મળીયો—

મનહરજી! તું કુણું કુપાળે પરજી ન હરમાવ વ્યવ રાગ
સુમનમાયા—

પ્રીય જોડોને! કહે દેહો મારો હોડો ન સતાવ જલ જોડ

મળી—પ્રભુના પહેલાં નરવરતીરે જાવા મહતી પાણી

માવમા મિહનછ મલાય કું તે જલુ હરમાણી—કું

મળી—માર વરણી કું માળાને મળીયા દેહન દાખા

મિહાન્યં જોક જાંત મને, જહિ કુણું મેલા જાવા—કું

સખી—યગ્ની ક્યારે પ્રિયતમ સંગે પહેલે પહેલે રીસાણી
સાત પંડીને આઘ્યા રંગે રચીયાથી રંગાણી—હવે.

સુમનમાળા—ચેરીમાં જેટી પીયુ સંગે મનમાં બહુ મલકાણી
મંજળ સુવં નીરખીને સહીયર વાલમથી વેચાણી—હવે.
સુમનમાળા—

૧૦

સખી! મને છંડી બંધાનાની

લેને સખી! કોણ બાવ્યું છે મારા બાગમાં

સખી—ચેવનના સાળી, લુટે ફુલવાડી, ખીલી કળી સારી,

જઈયે વારી વારી બટીહારી પ્યારી—કોણ

સુમન—કુસુમ કળીઓ જેઠ મનડુ હરખાય છે!

સહદેવ—.... ભમરો એ કળીયોને મ્હાય છે! !

સખીઓ—જેરી મળી છે કેવી મેના પોપટની બાલે શ્રી રામરામ

સુમન—.... .... બહેનો તમને પ્રણામ ! !

સહદેવ—.... .... બાઓ મુખેથી ધામ—કોણ

સુમનમાળા—

૧૧

બાંધેલ પ્રીત નીલાવશે ! !

સહદેવ— હર અદેશો નવ લાવશે ! !

સુમન—કાચા તારથી કીધી બંધન સોડીના તલસાવશે ! !

સહદેવ— હવ્ય રાખુ તવ પ્રતિમા પ્યારી ! !

સુમન— બૂંડે બટીહારી પ્રિયતમ પર પ્યારી ! !

સહદેવ—માલો.... .... પ્રીય મ્હાલો .... બાંધેલ

યમુનાદેવી—

૧૨

હું પદ છોડો મતીલાઓ હું પદ છોડો
 ફાગટ ફાંફાં મારે શું મૂર્ખ જનો
 મૃગજળ પીવા મીઠ્યા શું જાઓ. લોહ ચુર્ચુ મદ શ
 આંખો છતાં અંધ ના જનોરે
 ચંદ્ર સુરજ સુરો પ્રભુ આધિન છે પ્રત્યેક પ્રાણીઓની
 તો પછી માનવ ના ભુલો રે

પ્રભુય—

૧૩

બહાલી મારી શાણી શુશીલ બા
 ખોલો ધુધટનો પટ માર
 પ્રમિલા— પુઠે વેરણ થઈને
 મને દાખે શરમ ર
 પ્રભુય—ખીલી જીવાની તારી દેણુ અડોલ
 પ્રમિલા—હજી જાહુ વાર ખીલવાને રહો
 પ્રભુય—ખીલી તું નવરંગ એવી કુલડાંની
 પ્રમિલા—છોટો મુજ બંગડી ફાડી, કંચુકી
 પ્રમિલા—થયાં મને વરસો પુરણ આજે ખાર
 પ્રભુય—મારી બહાલી તો થા હવે તૈયાર
 કહ્યું માનો માનોને મારા સમ છે—બહા

(૧૬)

મધુકર—

૧૪

ધરની વહુને ફરેતો આ જોયા જેવો થાય
સરોજ-પાંગળા કુટ્યું સરોજનું અરરર હાય
મધુકર-વંઠલ નારી પત્નીની સત્યાનાશીને રહાય
મંજરી-ઓ સ્વામી મારા ભુલ થઈ મોટી લાગુ તમને પાય
મધુકર-આ નીકળી રાંડ કબલત “પ્રણય”-થયો મોટો ઉત્પાત
સરોજ-બુદ્યો બુદ્યો માળાપ ‘મંજરી’-નહિ મારો સ્વામીનાથ
પ્રયુજ-હા હા હા.....હા હા હા.....હા હા હા.....ધરની
કંચનીઓ—

૧૫

પહેલુંમે મેરે કયા કડું દીલખર તો નહિ હય
ગુલ મુરખ કહતો હય ગુલેજે ખાંતો નહિ હય
ઉડતા હય ખડોત દુરસે ધરપર મેરે દેખો
માથુકકે ઘરકા કોઈ ખબુતર તો નહિ હય —પહેલું.
મુનતા હું કે ખીન દામસે નીલતા નહિ માથુક
આશક હું મગર પાસ મેરે ઝર નહિ હય—પહેલું.
પહોંચ્યા દીયા એક દમમે મુઝે અર્શે અથ મૌલા
તુંસા જહાંમે કોઈ દીલખર તો નહિ હય—પહેલું

૧૬

પ્રણય—રામા રંગીલી તું આવજેરે તળાવ કાંઠે ઝુંપડી
નિશાની ધ્યાનમાં રાખજેરે ત્યાં છે લટકતી તુંમડી
પ્રમિલા—
કાલે સવારના પોરે આવીશ હું,

(૨૦)

ખાવાનું કાંઈ પણ સાથે લાવીશ હું
પ્રણય— સગે ત્યાંથી દુઃખ લાવજે—તજા
સરોજ-કાળીઆ અમલી ધેણા કરવાનું, સતી હોલીને માત્ર હો
કામ લે મળનું થાય છે ને—તજા

સરોજ—

૧૭

ચાલો ચાલો મોહીની અહીંથી ઉપડીએ કોઈ ગામમાં
મંજરી-મહાલો મહાલો મોહનજી મારે તા રહેતું આ કામમાં
ખુદા જગચરની ધોળી દાહીમાં ફળ નાળું
કામ મળનું ત્યારે થાય છે

ખીને કોઈ ગામ બનું ! 'મંજરી'—ખાવાનું ત્યાં શું ખાશું ?
સરોજ-ધંધો કરીશું કડકે જાજતો .... ચાલો

સુમનમાળા—

૧૮

હુંતો જયું છું માગારે નાથ ચરણની અનેકવાર
સેવા હરનીશ ચાહુંરે પતિ સેવા મમ મોહકાર
લવન સતિ સાર્થ સાધી પતિને પ્રભુસમ પુજ્યાથી
પતિને મુજે તે નારી શાણી બણવી—હુંતો
નિર્સ્થક કાઢેજે જગણા પોતાનો આ જન્મારો
તેવી કુલદાને દુહાળી બણવી—હુંતો

સુમનમાળા—

૧૯

તમેા છે નયન મહુણાં શ્યામ તમારા ચરણ પુખ્ત પ્રાણુ ?
સહદેવ—ઢાલી તું અંતની આરામ હું તારા થા કરે વખાણ
સુમન—વખાણ્યો નહિ પગે પડું છું.

સહદેવ—

—થાણી તને મુજ હેયે જડું છું,

સુમન—હેયે જડેલી સ્ત્રીને સ્વામીનું મુખ છે સ્વર્ગ સમાન
જગતમાં સ્ત્રીઓ છે રત્નની ખાણ

સહદેવ—

જેના ઉદરથી પાક્યા પરશુ વામન સમ સંતાન—તમારા
ભગવતી તુ મમ લાગ્યમણી છે,

સુમન— એ માણીના તમે સચા ધણી છે.

સહદેવ—જે ઘરમાં નારી સુવડ તે નરનો સફળ અવતાર

સુમન— સ્ત્રીઓનો સ્વામી થકી ઉદ્ધાર

સહદેવ—શીયળવતીના દેવ તથા ગાંધર્વ કરે ગુણગાન—તમારા

યમુનાદેવી—

૨૦

ઢાલા ? કૃષ્ણ મોરારી કુંવરિહારી ! અખળાની બહારે આવોરે

મંજરીના બાજ આગે ઉગર્યા ભકતોની બહારે ધાયોરે

મારા સુંદર શ્યામ રાધાના રઢીયાળા—અખળા

હાંત્રી યમુનાની અરજ સ્વીકારી, શરણે લ્યોને મોરારીરે

ઢાલા ગરૂડે બેસીને બેલા પધારો દુનીયામાં થાશેને

હાંસીરે—ઢાલા !

અમિલા—

૨૧

રહીયાળા અંતરમાં લાગ્યું ઇનખાણ
 તીક્ષણ તીરે ઘાયલ કીધી તે ઉઠવાનાણ
 પ્રણય—ઓ ચીતની હરનારી તું શાગી સુખાણ
 આવો લેટો લીધેને પ્રીત રીત વહાણ—રહીયાળા
 પ્રમિલા—સુધાકર મારા ઓ આખ્યેના તારા ઓ
 પ્રણય— પ્રિતિની ખ્યાલીયો લુંટી લુંટાવો
 પ્રમિલા—વહાલીને લેટી વહાલા મુખે આવો

.... —રહીયાળા

શ્રીકૃષ્ણ

૨૨

સદા સત્ય ધર્મનું પાલન કરવું એજ મારું કર્મ છે સુખદા
 આ શરીરમાં રોમરોમે સ્વદેશસેવા વ્યાપતી
 લોક દુઃખ વીદારવાને ઉર્માં છે હામ
 કરું મુજ હાથે એ શુભ કામ—સદા

સુમનમાળા—

૨૩

ગતી અતી તારી વીધી કળી ન શકાય તું અકળ ગણાય
 થટી ફરે તુજ ઘડી ઘડી પલમાં જન પાંખી અગદાઈ બાય
 તારો ભયંકર છે એ મહિમા, જોતા જીવ ગણસાય
 દીનપર શું કુર થાય—ગતી
 ખંચાળી તારા સીતાએ સંકટ સહ્યાં ધણાય

(૨૩)

સૌપણ્ય ઠેક કદી ના તોડી ચૂકાય ગર્ભ તે થાય
અતે વિભુ બહારે ધાય—ગતી

૨૪

ધીકાર છે હરામી દુર થાતું નીચ કામી (૨)

જર જોર ને જીવણી નહિ કોઈને રેવાની

અતે થવાના ફાળીરે (૨)

કોડ અજ કોઈ કાલે

યમ હુત લાય જાણેરે (૨)

બા સાડે કેલું માગી હઠ છોડ તું પુણીરે (૨)

નહિ રતું નાહાની બને સહાય ને પાતીરે (૨)

છે ફાળીયા ફાળી કર બંદણી પુલાળી (૨)

કોમીક પાંચ—

૨૫

૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

જાહેર ખબર.

— ❧ —

શ્રી મનોહર નાટક સમાજમાં લખવાતા નાટકોની સંખ્યા ૬૦ થી વધુ છે. આમાંથી ૨૦ નાટકો આજે સુધી રજૂ થયાં છે. આમાંથી ૨૦ નાટકો આજે સુધી રજૂ થયાં છે.

କାଟକିନ୍ ଗାୟ

श्री नवरात्रि	१०/११	२५/३०
श्रीराम साहू	"	"
जयसिंह	"	"
मन्जीत कुंटा	"	"
गुडली पानथल	"	"
महाप्रभार	"	"
प्रभुन कुमार	"	"
श्यामी प्रजा	"	"

24.44

श्री गुरुभ्यो नमः ॥

श्री १५ श्री-टीक प्रे-मा सा भद्रतिल नाभिलाल प्र.
 श्रीरही भद्र-द्विभगीम

